

REPREZENTANȚI DIN FAMILIA ACANTHACEAE FOLOSIȚI CA PLANTE ORNAMENTALE DE INTERIOR ÎN SERELE GRĂDINII BOTANICE DIN BUCUREȘTI

MIHĂILESCU SILVIA

Florile sunt cunoscute din cele mai vechi timpuri, încă cu trei mii de ani înaintea erei noastre.

Mărturie a acestei afirmații sunt semințele și frunzele ce s-au găsit în piramidele egiptenilor sau documentele scrise care amintesc despre unele flori ca lotus, mirt, rezeda și crinul care este socotit de egipteni ca simbol al libertății.

Horticultura decorativă din China a avut o mare dezvoltare și florile favorabile au fost trandafirul și crizantema. Tot China, este patria florilor artificiale care s-au făcut pentru prima dată din mătase. Și în veche Romă pasiunea pentru grădinile decorative a fost foarte mare, iar romanii amenajau grădini chiar pe acoperișuri și le ornau cu statui, vase și bazine de apă.

În grădinile strămoșilor noștri daci se cultivau diferite plante luate din flora spontană care erau folosite mai mult în scopuri medicale. După ocuparea Daciei de către legiunile romane au fost folosite ca flori de decor: *busuiocul*, *rosmarinul*, *melisa*, *salvia*, *magheranul*.

Cultura florilor la noi în țară este cunoscută după cum vedeți, din cele mai vechi timpuri, iar proveniența lor e foarte diferită.

În momentul de față, în România se acordă o atenție deosebită dezvoltării sectorului floricol existând și laboratoare speciale pentru realizarea unui sortiment cât mai bogat și variat atât pentru flori tăiate cât și pentru plante la ghiveci. Grădinile botanice au reușit să contribuie și ele cu anumiți taxoni decorativi la îmbunătățirea sortimentului cu plante ornamentale prin sectorul de schimb cu celelalte instituții similare de pe glob.

Lucrarea de față intitulată „Reprezentanți din familia *Acanthaceae*, ornamentali pentru interior” se înscrie tocmai pe această linie.

Familia *Acanthaceae* cuprinde un număr mare de plante ierboase și frutescente originare din regiunea tropicală și regiunea temperată.

Florile sunt hermafrodite, mai mult solitare, aproape toate la subșoara unei bracte axiale, dispuse în spic sau grupate. Caliciul, de forme foarte variate, rudimentar, cu 4-5 diviziuni. Corola monopetală cu 5 diviziuni regulate sau bilabiată; stamine 2 sau 4 cu filamente libere sau reunite 2 câte 2. Stilul este simplu, cilindric. Fructul, o capsulă biloculară de formă variată. Frunzele sunt opuse sau verticilate, întregi sau multisectate, lipsite de stipele.

Un număr mare de plante aparținând acestei familii sunt cultivate în grădini și în împrejurimi pentru florile lor adesea spectaculoase sau pentru frumoasele lor frunze.

1) *Aphelandra squarosa* Nees. – este originară din Brazilia, deosebit de decorativă prin frunzișul viguros și dens cu nervuri colorate în galben intens. Inflorescența este în formă de spic, tot galbenă. Este foarte decorativă și are nevoie de o atmosferă umedă, multă lumină și temperatura de 20–21°C.

Primăvara se fasonează prin tăierea ramurilor mai scurt dându-i forma dorită, dar o și mutăm în vas mai mare. Compoziția pământului se realizează din 1/3 mranită bine putrezită, 2/3 pământ de frunză, puțin perlit sau nisip.

Din mai–octombrie o ținem într-un mediu cu temperatura maximă 22°C și vom aplica la interval de 15 zile îngrășământ diluat.

În general înflorește toamna dar s-a observat că intensitatea mare a luminii influențează direct înflorirea și deci se pot obține flori și în perioada de zi scurtă.

Înmulțirea se face prin butași, dar în apartament este greu de realizat.

2) *Beloperone guttata* Brandeg. – o plantă subfrutescentă ce poate atinge 50–60 cm înălțime, originară din Mexic (America de Sud), prezintă inflorescențe numeroase, ușor curbate, de culoare roșiatică, în formă de spic. Florile apar dintre bractee și sunt prezente tot timpul, doar iarna dispar când planta intră în repaus. Frunzele sunt ovale, păroase.

Se dezvoltă foarte bine într-un loc luminos, în apartamente la temperatura de 14–15°C, vara se udă abundant și se administrează îngrășăminte. Pentru a obține plante frumos ramificate se vor ciupi de 2–3 ori vârfurile.

Se înmulțește foarte ușor prin butași recoltați din vârfurile tulpinilor care se înrădăcinează în nisip, în camere calde sau se pun în borcane cu apă. În general se plantează într-un amestec de compost, turbă, mranită și nisip și se fac și 2 transplante pe an crescând foarte rapid.

3) *Crossandra nilotica* Oliv. și *Crossandra undulifolia* Salisb. – sunt două specii originare din Madagascar și Africa tropicală ce se simt deosebit de bine și în apartamentele noastre. La ambele specii înălțimea nu depășește 30 cm dar prezintă un frunziș dens. Frunzele sunt verzi-strălucitoare, lanceolate iar florile oranj sau galbene, dispuse pe o tijă florală în formă de spic terminal.

Menționam mai sus că le prierște temperatura obișnuită de apartament dar rezistă foarte bine și în locuri reci. Preferă lumina abundantă dar o vom feri de razele directe ale soarelui.

Înmulțirea o realizăm din lăstari de 6–7 cm lungime, puși într-un amestec de turbă și nisip.

Pe timpul iernii mai cad frunzele, dar nu este o suferință mare, căci primăvara trebuie trecute plantele în alte ghivece mai mari și pe un substrat nou fertil. Vom observa cât de repede cresc alte frunze și plantele se refac foarte bine.

4) *Fittonia verschaffelti* Coem. și *Fittonia argyroneura* Coem. – sunt plante mici care se dezvoltă foarte bine pe soluri reavăne fiind cu un port târător. Deosebit de decorative sunt prin coloritul frunzelor care combină verde deschis cu albul nervurilor trasat intens sau roșu carmin cum sunt nervurile de la *F. verschaffelti*. Menționăm și la aceste specii uneori căderea frunzelor iarna, dar care se refac foarte ușor primăvara când au lumină mai multă și căldură.

Înmulțirea se face prin butași lungi de 8–10 cm, înrădăcinați într-un amestec nisipos sau într-un pahar cu apă după care îi vom planta într-un pământ bogat, bine aerisit (compost, turba, nisip).

5) *Jacobinia pohliana* Benth. et Hook. forma velutina Hort. – este originară din Brazilia, prezintă flori mari roz-frez, numeroase și dispuse în inflorescențe compacte așezate terminal lungi de 6–10 cm.

Are frunze simple, oblongi, acuminate, pețiolate, lungi de 15 cm și 4 cm lățime, cu nervuri marcate pronunțat pe partea superioară puțin pubescente, înaltă de 1–3 m (semilemnoasă) este ușor ramificată.

Jacobinia aurea Hemsl. are flori galbene, reunite deasemeni într-o inflorescență compactă, bractee și sepale lineare. Are frunzele întregi, pețiolate, cordiforme.

6) *Pachystachys lutea* Ness. – plantă deosebit de decorativă prin inflorescențele sale este originară din America de Sud unde poate atinge dimensiuni de arbori ce cresc spontan. În climatul nostru temperat este o foarte frumoasă plantă de ghiveci utilizată pentru împodobirea încăperilor sau holurilor, având florile albe dispuse într-un spic cu bracteele de culoare galbenă-aurie, deosebit de spectaculoase. Frunzele sunt înguste, lungi de 10–15 cm și late de 2–4 cm.

Se dezvoltă foarte bine în lumină, cu mult soare, într-un pământ bogat în substanțe nutritive și este necesar să i se administreze îngrășămintă suplimentare în perioada de vegetație.

În timpul iemii plantele se vor păstra într-o încăpere luminoasă cu temperatura scăzută 5–7°C pentru a-i crea condiții de repaus.

Se înmulțește foarte ușor prin butași sau semințe.

7) *Ruellia devosiana* Morr., *Ruellia portellae* Hook., *Ruellia ciliosa* Pursh., *Ruellia rubra* Wild. ex Ness. – sunt originare din America de Sud.

Ruellia devosiana Morr. are frunze verzi-olive, cu nervurile verzi deschis chiar spre alb iar partea inferioară a frunzei este purpurie, acest lucru dându-i un aspect deosebit de decorativ. Înfloresc abundant iar florile sunt albe. Se cultivă în încăperi calde și se pulverizează regulat cu apa la temperatura mediului pentru a menține un grad de umiditate ridicat.

Înmulțirea se face prin butași de 8–10 cm lungime în primăvară, odată cu aplicarea tăierii plantei. Se înrădăcinează într-un amestec nisipos de pământ menținut continuu umed.

Va trebui să fie protejată de acțiunea directă a razelor soarelui deoarece nu le suportă. Vegetează foarte bine în semiumbră.

Ruellia ciliosa Pursh este o specie foarte rustică ce se dezvoltă pe soluri umede printre alte plante sau în jgheaburi. Prezintă tulpina scurtă cu flori mari, albastre-liliachii și are frunzele pubescente, catifelate.

Ruellia rubra Willd. ex Ness. este subfrutescentă cu flori roz-purpurii strălucitoare.

8) *Strobilanthes dyerianus Mast.* – originară din Burma, este o plantă subarbustivă, cu tulpina rigidă, puțin ramificată, 40–60 cm înălțime. Are frunze opuse, auriculate la bază, fin ondulate, de culoare roșie-violaceu cu tentă argintie pe partea de frunză cuprinsă între nervurile principale. Dosul frunzei este peste tot purpuriu. Florile sunt bleu-liliachii campanulate, dispuse în spic la extremitatea ramurilor, însoțite de frunze mici (bractei) verzi.

Înmulțirea se face prin butași și semințe. Ca substrat se folosește pământ fertil, reavăn, format din turbă, compost, mranică și puțin nisip.

La fel ca și *Ruellia* nu suportă razele soarelui direct și de aceea este deosebit de decorativă în semiunbră sau așezată la baza unor plante cu port mai înalt (*Ficus*, *Hibiscus*, *Palmieri*).

B I B L I O G R A F I E

BONSTEDT C. – in P. Pareys Blumengartnerei, Berlin, 1932.

KISELEV E. G. – Floricultura, Edit. Agro-Silvică, București, 1956.

NICHOLSON G. – dictionnaire pratique d'horticulture et de jardinage, Paris, 1893–1894.

PREDA M. – Floricultura, Edit. a II-a, Editura Ceres, București, 1979.

REPRESENTATIVES FROM THE ACANTHACEA IN THE HOT HOUSES OF THE BOTANICAL GARDEN FROM BUCHAREST

In the present work I presented 8 types of this family with several species which are considered exquisitely decorative through their foliage, colouring and their often spectacular inflorescence. Each representative has a brief description a mention of the origin place and several details of their cultivation (substratum, temperature, humidity, multiplication).